

Annotatie MT DGV 17 mei voor 5.1.2e
5.1.2e 14/5/21

1. Opening en actualiteiten

Geen bijzonderheden voor zover bij mij bekend.

2. Beleid

a. Herstelopgaven.

5.1.2e is hierbij aanwezig. Ik heb haar i.o.m. jou gevraagd om een annotatie te leveren + in te gaan op de mailwisseling 'agendapunt 5 van de ACC' over beleidsrijke begroting/preventie. Dat gaat ze dit weekend doen en zal ik maandag aan dit document toevoegen (je krijgt het ook direct per mail van haar).

17/5/21: Annotatie 5.1.2e - - > onderaan opgenomen.

b. Nota topsectorenbeleid irt DGV kolom

5.1.2e is hierbij aanwezig. I.o.m. jou geen annotatie voor gemaakt.

c. RIVM rapportenoverzicht

Er zit een aantal relevante rapporten voor PG in de lijn de komende tijd. Die over lessen in preventiebeleid deze week uiteraard (zie ook preventiestaf). In dit overzicht staat zonder nieuwsbericht, maar dat is denk ik (niet meer) waar.

Ik zet het ook op agenda MT PG om even door te lopen.

3. Collegiale toetsing en

4. Sluiting

Geen bijzonderheden

5. Ter informatie

Verslag MT DGV 29 maart:

je had nog een wijziging op de notulen m.b.t. rijkstrainees doorgegeven aan 5.1.2e Verder geen bijzonderheden.

Annotatie agendapunt 2a van 5.1.2e

Van: 5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: zondag 16 mei 2021 21:41

Aan: 5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

CC: 5.1.2e) < 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: Tbv mtDGV- herstelplannen

Hoi 5.1.2e

Hierbij advies over herstelplannen en achtergrondinfo tbv het mtDGV morgen:

1. **Kern:** DGCS heeft een inventarisatie gemaakt van herstelopgaven op korte en lange termijn op basis van inventarisatie bij departementen en via dialoogtafels met de samenleving. PG heeft hier de DGV afgestemde inbreng aangeleverd. Mentale gezondheid, leefstijl en gezondheidsachterstanden zijn thema's die ook worden ondersteund vanuit de dialoogtafels. MinFinanciën heeft de opdracht om te onderzoeken of beleidsrijke begroting nodig is en hoe deze er uit kan zien. Het proces en voorzet van minFin is nog niet bekend. Met DGSC wordt gekeken hoe nuttige input kan worden meegenomen in die begroting. Daarnaast kan het als input dienen voor de formatietafel als hier onder formerende partijen behoefte aan is.
2. **Advies voor inbreng MT DGV:**
  - o Inzetten op een financiële claim ten aanzien van gezondheidsbevordering/ preventie èn pandemic preparedness, hier samen met MEVA in optrekken richting de vijfhoek en via brede inzet steun verkrijgen van andere departementen.
  - o Steun voor inhoudelijke richting zoals hieronder beschreven: naast preventie thema's (leefstijl, mentale gezondheid, gezondheidsachterstanden) ook pandemische preparedness en nazorg erg van belang. Voor beiden is een versterking van de (regionale) publieke gezondheidszorg nodig.
  - o Steun voor het initiatief om het DGV brede verhaal verder uit te werken, zodat we steeds meer toewerken naar één geïntegreerd voorstel in plaats van een voorstel waar alle losse input van iedereen in is verwerkt.

Toelichting/ achtergrond

3. DGSC heeft opdracht om:

- o corona gerelateerde opgaven voor herstel en vernieuwing vanuit de departementen en vanuit de samenleving in kaart te brengen (via de dialoogsessies 'Nederland na de crisis').
- o de coördinatie van herstelopgaven te beperken tot direct aan corona gerelateerde herstelopgaven en hiervoor een afwegingskader te maken- niet over financiële opgave.
- o Besluitvorming verloopt via DOC-19, ACC, MCC. In de bijlage tref je de versie zoals aan ACC aangeboden vorige week.
- o Coördinatie VWS/ DGV: 5.1.2e contactpersoon voor DGV opgaven (in afstemming met 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e). 5.1.2e, 5.1.2e coördineert en neemt deel in de werkgroep bij DGSC. Binnen VWS is in eerste aanleg alleen vanuit DGV en DMO opgaven aangedragen. Bredere VWS afstemming verloopt via VWS-werkgroep die is ingericht via Corona Welzijn en leefstijl pakket. Meva betrokken vanuit financieel/economisch perspectief.

4. Ministerie van Financiën heeft opdracht om:

- o De ambtelijke vijfhoek bereidt momenteel een voorstel voor mbt steun- en herstelbeleid na 30 juni voor Q3 2021. Politieke besluitvorming hierover is voorzien op 28 mei. *NB Er ligt nog geen voorstel/ of proces- heb ik morgen contact over met meva.*
- o Coördinatie VWS/ DGV: MEVA is bij proces vijfhoek eerste aanspreekpunt. 5.1.2e contactpersoon voor DGV opgaven (wederom in afstemming met collega's VGP en Sport).

5.1.2e en 5.1.2e stemmen met andere departementen ook af in de interdepartementale stuurgroep "Impact op gezondheid" olv VWS.

5. **Inhoudelijk zet DGV samengevat in op** (zie bijlage voor inbreng die ik begin april met DGSC heb gedeeld):
1. Het versterken van de mentale gezondheid;
  2. Belang van gezonde leefstijl;
  3. Extra aandacht voor kwetsbare groepen en het verkleinen van gezondheidsverschillen; en
  4. Versterking van de (regionale) publieke gezondheidszorg om beter voorbereid te zijn op toekomstige crisis (pandemic preparedness).
5. Nazorg
- Ten aanzien van deze uitdagingen is een enerzijds een brede aanpak over domeinen heen nodig zoals gezondheidszorg, onderwijs, werk, evenals samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven (werkgevers). Daarnaast vragen deze uitdagingen een versterking van de publieke gezondheidszorg in Nederland, met name de regionale samenwerkingsstructuur zoals de GGD.
6. **Plannen tbv herstellpakket staan in verbinding met:**
- o **Formatie:** Strategische sessies nav fiches. N.a.v. laatste sessie wDGV verzoek om ons voor te bereiden op de vraag waar het extra benodigde geld vandaan gaat komen. CZ en LZ gaan hiermee aan de slag, aan ons zal gevraagd worden om nog eens een factsheet met de opbrengst vd diverse prijsmaatregelen aan te leveren. Dit vormt dan de basis voor bouwstenen/scenario's voor het vinden vd benodigde middelen.
  - o **Samenwerking binnen DGV ogv Preventie.** 5.1.2e zijn in verdiepend gesprek over de inzet bij formatie en samenhang (bijv regionale samenwerking, samenhang preventieakkoorden, mogelijkheden tot versterking). Proces mbv faciliteerpool. Ook sociaal domein meenemen.
  - o **Bouwstenen uit dialoogtraject 'Nederland na de crisis'.** Aanknopingspunten gezondheid:
    - Naast economische en gezondheidsschade vooral aandacht voor mentale en sociale kosten;
    - Andere zaken zijn belangrijk(er) geworden: rust, privéleven, familie en vrienden, natuur, klimaat en gezondheid;
    - Inzicht dat bepaalde groepen mensen harder geraakt zijn door de corona-crisis, vergt een gezamenlijke integrale aanpak om kinderen, jongeren en mensen met lage ses meer kans te geven en te ondersteunen bij o.m. gezondheidsachterstanden.
    - Meer aandacht voor gezonde leefstijl, mentale gezondheid en ontspanning. Ook relevant voor de opgave 'verbeteren kwaliteit en leefbaarheid in kwetsbare gebieden (BZK ism LNV voor groen in en om de stad en toegang natuurgebieden) en de opgave 'thuiswerken en mentale gezondheid' van SZW.
  - o **Corona Herstel en welzijnspakket: Het pakket –met een budgettair beslag van 200 miljoen**, bestaat uit 3 actielijnen die verder kunnen worden versterkt:
    - Intensivering initiatieven welzijn voor de jeugd (40 mln)- directie jeugd voortouw;
    - Intensivering initiatieven welzijn kwetsbare groepen (100 mln)- DMO voortouw;
    - Intensivering initiatieven gezonde leefstijl (60 mln) –DGV voortouw;
      - Mentale gezondheid risicogroepen (thuis)werkenden – gezamenlijke projectleider met SZW vanuit de flexpool: m.n. vitaal bedrijf en depressiepreventie – legt ook bbasis voor verdere samenwerking ook irt herstellpakket en formatie.
      - Loketten en ontwikkelen concrete tools ondernemers – samen met EZK, relateert ook aan eerste punt.
      - Versterking inzet leefstijl, grotendeels via gemeenten (fonds):
        - o Inzet impuls leefstijl 'bewegen'
        - o Leefstijl interventies (inclusief RIVM)
        - o Communicatie op gezondere Leefstijl
        - o Intensiveren inzet JOGG en Gezonde School
7. **In onderstaande stuurgroepen** –waar PG aan deelneemt) worden de formatie en de herstellplannen besproken:
- o Stuurgroep Impact op gezondheid
  - o Stuurgroep sociaal domein
  - o Stuurgroep NOVI

Bijlage bij mail 5.1.2e 'opties voor Corona herstpakket 7-4'
(bron, vergadering waar dit geagendeerd is onbekend EvdR)

Met gezondheid terug naar brede welvaart

Kern

De COVID crisis heeft het belang van een goede gezondheid onderstreept en heeft een aantal grote kwetsbaarheden in de publieke gezondheid blootgelegd:

6. *Het versterken van de mentale gezondheid;*
7. *Belang van gezonde leefstijl;*
8. *Extra aandacht voor kwetsbare groepen en het verkleinen van gezondheidsverschillen; en*
9. *Versterking van de (regionale) publieke gezondheidszorg om beter voorbereid te zijn op toekomstige crisis.*

10. *Nazorg*

Ten aanzien van deze uitdagingen is een enerzijds een brede aanpak over domeinen heen nodig zoals gezondheidszorg, onderwijs, werk, evenals samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven (werkgevers). Daarnaast vragen deze uitdagingen een versterking van de publieke gezondheidszorg in Nederland, met name de regionale samenwerkingsstructuur zoals de GGD.

A. Corona legt vijf kwetsbaarheden in de publieke gezondheid bloot

1. Inzetten op het versterken van de mentale gezondheid

- Door Corona staat de mentale gezondheid onder druk. Het SCP¹ wijst in diverse publicaties op een mogelijk groter beroep op psychiatrische zorg als gevolg van de coronapandemie. Met name het welbevinden van jongvolwassenen, waaronder studenten en scholieren, lijkt onder de coronacrisis te lijden. De meeste mensen zullen naar verwachting terugveren als het maatschappelijk weer beter gaat. Maar als mensen lang negatieve gevolgen ervaren, en er sprake is van een langdurend laag welbevinden zoals sombere gevoelens, onrust en onzekerheid, kan dit tot psychische klachten leiden.
- Hoewel de gezondheidseffecten van thuiswerken niet voor iedereen hetzelfde zijn kan thuiswerken afhankelijk van de werk- en thuissituatie zowel fysieke en mentale gezondheidsklachten met zich meebrengen. De SER Corona denktank² geeft aan dat psychische klachten zoals burn-out zijn een belangrijke oorzaak van verzuim en uitval uit het werk.
- Ook de re-integratie werknemers die Corona hebben gehad verdienen de aandacht, gegeven het feit dat mensen langere tijd klachten blijven ondervinden.
- Ten slotte hebben veel ondernemers hebben veel last van psychische klachten door de crisis, wat ook blijkt uit de toename van het aantal ondernemers dat contact opneemt met Hulplijn 113. Eén van de belangrijkste oorzaken van chronische stress is economische bestaansonzekerheid: armoede, werkloosheid, schulden.

2. Het belang van een gezonde leefstijl

Corona heeft het belang benadrukt van een gezonde leefstijl. Het SCP³ stelt dat het coronavirus laat zien dat overgewicht een extra risico vormt voor ziekenhuisopname en ook voor overlijden bij een besmetting. De helft van de Nederlanders heeft op dit moment overgewicht, en de trend laat nog altijd een stijgende lijn zien. Ook op andere terreinen heeft Corona een negatief effect op de leefstijl, het RIVM berekende dat er door de coronacrisis 200 tot 700 sterfgevallen door roken per

¹ SCP: Een jaar met corona- Ontwikkelingen in de maatschappelijke gevolgen van corona (maart 2021)

² <https://www.monitorarbeid.tno.nl/nl-nl/coronacrisis/nea-covid-19/>

³ SCP: Een jaar met corona- Ontwikkelingen in de maatschappelijke gevolgen van corona (maart 2021)

jaar extra zullen zijn (rvm 2020d). Inzet op (mentale) gezondheid helpt om het arbeidspotentieel te vergroten, de druk op de sociale zekerheid te verminderen en de druk op de zorg te verlichten.

3. Extra aandacht voor kwetsbare groepen en het verkleinen van gezondheidsverschillen

De Coronacrisis lijkt de gezondheidsverschillen tussen groepen met een verschillende sociaaleconomische status te vergroten. Net als economische risico's zijn gezondheidsrisico's ongelijk verdeeld: mensen met een lager opleidingsniveau verkeerden voor de crisis gemiddeld in minder goede gezondheid, leefden korter, en bleven korter gezond dan mensen met een hoger opleidingsniveau. Mensen met een lage opleiding hebben een goed ervaren levensverwachting die 13,5 jaar lager is dan mensen met een hoge opleiding. De SER⁴ geeft aan dat de al eerder ingezette trend dat verschillen in psychisch welbevinden tussen groepen met een verschillende sociaaleconomische status groter worden, zou door de coronacrisis sterker kunnen worden.

4. Versterking van de (regionale) publieke gezondheidszorg in Nederland om beter voorbereid te zijn op toekomstige crisis

De SER Corona denktank⁵ vraagt aandacht voor de impact van de coronapandemie op de publieke gezondheidszorg in Nederland. De uitbraak van COVID-19 heeft ons voor de test gesteld hoe wij zijn voorbereid op een pandemie. Een betere pandemische paraatheid omvat onder meer het eerder opsporen van besmettelijke uitbraken met een pandemisch potentieel wereldwijd, door versterking van de zoönosenstructuur en internationale samenwerking, en een snellere ontwikkeling en levering van vaccins. Op het gebied van infectieziektenbestrijding zijn de GGD'en uitvoerder en kennispartner. Wanneer een infectieziekte een ontwrichtende impact heeft, is het noodzakelijk om op niveau van de Rijksoverheid slagvaardig en snel te kunnen sturen. Er is daarom aanleiding om na de crisis de organisatie van de publieke gezondheidszorg op dit vlak te heroverwegen. Daarom bezinnen we ons op de de Wet Publieke Gezondheid in sommige situaties aanpassing behoeft. Er is een herijking en versterking van het stelsel van infectieziektebestrijding nodig over de hele lijn van 'prevent, detect and respond' waarbij aanbevelingen uit nationale en internationale evaluaties van de COVID-19 aanpak worden opgevolgd. Onderdeel daarvan is wat nodig is in de breedte van volksgezondheid, diergezondheid en leefomgeving om het risico op het ontstaan en verspreiden van zoönosen zoveel mogelijk te verkleinen. Door internationaal beter samen te werken moet worden getracht uitbraken eerder en beter in beeld te brengen, de response-capaciteit van landen te versterken en samen te werken ten einde de tijdige beschikbaarheid van vaccins te verbeteren.

5. Nazorg

We weten nog weinig over eventuele langdurige klachten die mensen die een covid besmetting hebben doorgemaakt. Al in zomer 2020 is de stichting C –support gestart. C-support werkt voor Covid-19 patiënten die langdurig klachten ondervinden van een coronabesmetting. C-support informeert, adviseert en ondersteunt op alle leefgebieden waarop deze complexe en nog onbekende ziekte ingrijpt: gezondheid, (psycho)sociaal en werk & inkomen. Dat kan kortdurend zijn, of indien nodig, voor langere termijn. Nazorgadviseurs gaan in gesprek om goed zicht te krijgen op vragen als gevolg van de coronabesmetting. Zij bieden een luisterend oor en in samenspraak met de patiënt zoeken ze naar het meest passende aanbod. Dat kan zowel buiten als binnen C-support zijn. Het gaat hier niet om de medische behandeling, wel helpen de nazorg- en medisch adviseurs mensen de weg

⁴ SCP: Een jaar met corona- Ontwikkelingen in de maatschappelijke gevolgen van corona (maart 2021)

⁵ <https://www.monitorarbeid.tno.nl/nl-nl/coronacrisis/nea-covid-19/>

te vinden in het reguliere zorgaanbod en dat af te stemmen op hun persoonlijke situatie. Daarbij is er ook contact voor werkgerelateerde zaken met gemeenten en bv het UWV. Dit model is succesvol gebleken na de q koorts waarvoor q-support is opgericht.

B. Voorstellen

Ten aanzien van deze uitdagingen is een brede aanpak over domeinen heen nodig zoals gezondheidszorg, onderwijs, werk. Hiervoor is ook het versterken van de (regionale) publieke gezondheidszorg nodig evenals samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven (werkgevers).

(NB over deze voorstellen is al meermaals aan diverse interdepartementale directieuroepgroepen gesproken/ domein overstijgende aanpak heeft veel steun):

- Versterken rol en financieren gemeenten en GGD voor de totstandkoming van regionale afspraken over gezondheidsbevordering tussen gemeenten en zorgverzekeraars te faciliteren.
- Ter versterking van de uitvoering van afspraken in lokale preventie- en sportakkoorden extra ondersteuning bieden aan regionale overheden om erkende leefstijl en beweeg interventies⁶ in te zetten onder meer via een activiteitenbudget voor de buurtsportcoaches, een impuls te geven aan leefstijltraject jongeren via JOGG en Gezonde School-activiteiten.
- Verruimen van de werkkostenregeling (of regeling onbelaste vergoedingen) voor thuiswerken en interventies op het gebied van een gezonde leefstijl (bijv Bewezen effectieve leefstijlmaatregelen van RIVM) en mentale gezondheid.
- De samenwerking tussen SZW en VWS met werkgevers en werknemers ten aanzien van de activiteiten die zijn ingezet in het "Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl", om werkenden die in het in deze crisis mentaal zwaar hebben te ondersteunen, wordt voortgezet. Hiervoor versterken we bestaande initiatieven, zoals bijvoorbeeld het programma Vitaal Bedrijf dat zich richt op ondersteuning van werkgevers en werkenden om een gezonde leefstijl van werkenden te bevorderen en het Meerjarenprogramma Depressiepreventie. Voorbeelden: Publiekscampagne: hey het is oké (bewustwordingscampagne) uitbreiden met thema 'burn out' of 'spanningsklachten', Tips over mentale klachten verspreiden, laagdrempelige interventies en E-health zoals "Grip op je Dip", uitbreiden van Supportgroepen, hulplijnen/beter onder de aandacht brengen van bestaande mogelijkheden (Snelbeterinjeve.nl).
- Een belangrijke onderlegger vormt bestaanszekerheid, want geld-, werk- of woononzekerheid levert stress op en maakt het moeilijker om gezonder te gaan leven. Hiervoor versterken trajecten, zoals de brede schuldenaanpak. Hierbij concretiseren van de rol van gemeenten ten aanzien van het leggen van verbinding tussen het sociale en het zorgdomein.
- Re-integratie werknemers na corona. Bedrijfsartsen kunnen hierbij een cruciale rol spelen eveneens bij het herkennen van mentale gezondheidsproblemen op de werkvloer.
- Met een Rijksbrede aanpak 'bewegen het nieuwe normaal' werkt VWS, samen met I&W, OCW, SZW en BZK aan een aanpak om op en rondom school, de kinderopvang, op weg naar werk, tijdens het werk, in de wijk, thuis en in de zorg bewegen te bevorderen. Herijking van de organisatie van de publieke gezondheidszorg opdat er bij volgende crises slagvaardig kan worden gehandeld en opgeschaald.
- Versterking van GGD-en op het gebied van infectieziektebestrijding voor bron- en contactopsporing, testen en traceren, en goede ondersteunende ICT in de public health data en informatie keten.
- Ontwikkeling, productie en beschikbaarheid van vaccins en geneesmiddelen.
- Nazorg op maat structureel mogelijk maken voor covid patiënten op het terrein van zorg/werk en inkomen en mentale gezondheid in de vorm van een toekomstbestendig en voldoende sluitend aanbod vanuit o.a. de stichting C-support.

⁶ www.Loketgezondleven.nl